

SMERNICE O UPORABI PIŠKOTKOV IN PODOBNIH SLEDILNIH TEHNOLOGIJ

Smernice Informacijskega pooblaščenca

Namen dokumenta:	Informacijski pooblaščenec izdaja prenovljene smernice z namenom poenotenja prakse, ki izhaja tako iz nacionalnih postopkov nadzora in izdanih mnenj, kot tudi iz smernic in priporočil Evropskega odbora za varstvo podatkov (EDPB). Z njimi želimo upravljavcem spletnih strani na preprost, jasn in pregleden način predstaviti, kako v praksi uporabljati piškotke v skladu z veljavno zakonodajo.
Ciljne javnosti:	Upravljavci spletnih strani
Status:	Javno
Verzija:	2.0
Datum izdaje:	15. 12. 2023
Avtorji:	Informacijski pooblaščenec
Ključne besede:	Smernice, piškotki, sledilne tehnologije, informiranje, privolitev.

Kazalo vsebine

1. UVOD	1
2. KAJ SO PIŠKOTKI in PODOBNE TEHNOLOGIJE ZA SLEDENJE UPORABNIKOM?	2
3. ZAKONODAJNI OKVIR GLEDE UPORABE PIŠKOTKOV	3
A. <i>INFORMIRANJE POSAMEZNIKA</i>	4
Katere informacije o piškotkih mora upravljavec spletne strani zagotoviti uporabniku?	4
Na kakšen način naj upravljavci spletnih strani zagotovijo pregledne informacije v primeru, če uporabljajo tako nujne piškotke, kot tudi piškotke za katere morajo pridobiti privolitev uporabnika?	5
B. <i>UPORABA PIŠKOTKOV, KI SODIJO MED IZJEME</i>	6
Kdaj lahko upravljavec spletne strani namesti piškotke brez privolitve?	6
Kaj so piškotki za prenos sporočila?	6
Kaj je storitev informacijske družbe?	6
Kateri piškotki so nujni za zagotovitev storitve informacijske družbe?	6
Ali res ne moremo uporabljati analitičnih piškotkov brez vnaprejšnje privolitve, kljub temu da so za nas nujni za uporabo spletne strani?	8
C. <i>UPORABA PIŠKOTKOV S PRIVOLITVIJO UPORABNIKA</i>	9
Kaj je privolitev?	9
Ali lahko spletno mesto hkrati pridobi privolitve za vse piškotke, ki jih uporablja?	10
Ali lahko namesto privolitve v uporabo piškotkov spletna stran piškotke samovoljno namesti in od uporabnika zahteva zavrnitev (t. i. opt-out mehanizem)?	10
Ali lahko upravljavec spletne strani uporabo spletnega mesta pogojuje s privolitvijo v piškotke (cookie wall)?	11
Ali lahko uporabnik poda privolitev v uporabo piškotkov tudi preko ustreznih nastavitev v brskalniku ali drugih aplikacijah?	11
Ali lahko uporabnik poda veljavno privolitev v okviru pogojev uporabe spletne strani?	12
Ali si lahko uporabnik kasneje premisli in prekliče privolitev?	13
Kdaj mora biti privolitev pridobljena?	13
V katerih primerih mora upravljavec spletne strani pridobiti ponovno privolitev?	13
Kako pogosto lahko upravljavec spletne strani posameznika pozove, da poda privolitev za namestitev piškotkov?	14
Kakšen mora biti rok trajanja piškotka?	14
Kakšna pa je ureditev glede piškotkov, ki služijo različnim namenom?	15
Kakšne pa so obveznosti za upravljavce spletnih strani, ki uporabljajo samo piškotke, za katere ne potrebujejo privolitve posameznika?	15
Kdo je odgovoren, da so piškotki uporabljeni v skladu z veljavno zakonodajo?	15
Kdo je odgovoren za skladnost v primeru, da upravljavec spletne strani uporablja mehanizme za privolitev zunanjega ponudnika?	16
Na kaj morajo biti upravljavci spletnih strani posebej pozorni, če uporabljajo oglaševalske piškotke tretjih oseb?	16
Ali se lahko podatki, zbrani s pomočjo piškotkov, hranijo zunaj EU?	17
4. KAKO V PRAKSI ZAGOTOVITI SKLADNOST Z VELJAVNIMI PRAVILI GLEDE UPORABE PIŠKOTKOV IN PODOBNIH TEHNOLOGIJ ZA SLEDENJE UPORABNIKOM?	19

1. UVOD

Uporaba spletnih piškotkov in drugih podobnih sledilnih tehnologij je v Evropi dovoljena le, če spletne strani spoštujejo določena pravila, ki varujejo uporabnikovo napravo in njegovo zasebnost. Pravila določata predvsem Zakon o elektronskih komunikacijah ter Splošna uredba o varstvu podatkov. Ker pa se v praksi pogosto srečujemo s konkretnimi vprašanji, kako zagotoviti skladnost s pravili, je Informacijski pooblaščenec pripravil posodobljene smernice o uporabi piškotkov in podobnih tehnologij.

Informacijski pooblaščenec izdaja te smernice z namenom poenotenja prakse, ki izhaja tako iz nacionalnih postopkov nadzora in izdanih mnenj, kot tudi iz smernic in priporočil Evropskega odbora za varstvo podatkov (EDPB). Z njimi želimo upravljavcem spletnih strani na preprost, jasen in pregleden način predstaviti, kako v praksi uporabljati piškotke v skladu z veljavno zakonodajo.

Smernice so razdeljene v tri poglavja: najprej so predstavljeni temeljni pojmi in vrste piškotkov in podobnih tehnologij, naslednje poglavje povzema relevantno zakonodajo, zadnje poglavje pa vsebuje napotke za zagotavljanje skladnosti. Vsa poglavja poleg osnovnega besedila vsebujejo tudi sklice na vire in dodatna gradiva Informacijskega pooblaščenca in EDPB, ki bodo zahtevnejšim uporabnikom omogočila, da bodo zlahka našli dodatne informacije glede posameznih vprašanj. Zadnje poglavje vsebuje primere najpogostejših napak, ki se pojavljajo v praksi. Ti primeri izhajajo iz zaključkov posebne delovne skupine za piškotke, ki je delovala v okviru EDPB in tako odražajo prakso vseh nadzornih organov v EU, ne le Informacijskega pooblaščenca.

Vendar pa se morajo upravljavci spletnih strani zavedati, da je dokončen odgovor na vprašanje, kako urediti piškotke na določeni spletni strani, vedno odvisen od okoliščin vsakega konkretnega primera. Situacije se lahko med seboj močno razlikujejo, zato je nemogoče vnaprej podati odgovore na vsa vprašanja, ki se lahko pojavijo v praksi. Vseeno pa te smernice predstavljajo številna izhodišča, ki to nalogo upravljavcev močno olajšujejo, predvsem če se izognejo predstavljenim primerom slabih praks.

2. KAJ SO PIŠKOTKI in PODOBNE TEHNOLOGIJE ZA SLEDENJE UPORABNIKOM?

Kaj so piškotki?

Piškotki so majhne besedilne datoteke, ki se prenesejo na napravo uporabnika ob njegovem obisku spletne strani ter omogočijo prepoznavo uporabnikove naprave, zapomnijo pa si tudi njegove nastavitve ali pretekla dejanja. Uporaba piškotkov na primer omogoči, da si spletna trgovina zapomni prejšnje nakupe ali nastavitve glede jezika spletne strani in s tem pripomore k uporabniku prijaznejši izkušnji brskanja po spletu.

Glede na rok hrambe piškotkov ločimo začasne in trajne piškotke. Začasni ali sejni piškotki (session cookies) »živijo« od trenutka, ko uporabnik obišče izbrano spletno stran, pa do trenutka, ko zapre brskalnik in sejo konča. Trajni ali shranjeni piškotki (persistent cookies) pa ostanejo shranjeni tudi ko uporabnik zapre brskalnik in zaključi sejo, shranjeni so lahko več dni, mesecev ali celo let.

Katere druge tehnologije sledenja posameznikom poznamo?

Zakon o elektronskih komunikacijah ne ureja le uporabe piškotkov, temveč na splošno govori o **shranjevanju podatkov ali pridobivanju dostopa do podatkov, shranjenih v terminalski opremi naročnika ali uporabnika**, ne glede na uporabljeno tehnologijo. Med druge tehnologije, ki omogočajo sledenje uporabniku na spletu na primer uvrščamo Local Shared Objects (t.i. Flash piškotki), web beacons (t.i. pixel tracking) in browser fingerprinting (prepoznavna podpisa uporabnikovega brskalnika), lahko pa so to tudi aplikacije na mobilnih napravah, tabličnih računalnikih ali drugih pametnih napravah.

Zaradi jasnosti in preglednosti se bo v teh smernicah izraz piškotki uporabljal za vse tehnologije, ki omogočajo shranjevanje ali pridobivanje podatkov z opreme uporabnika.

Kaj vse obsega pojem terminalska oprema?

Terminalska oprema je vsa oprema, ki je posredno ali neposredno priključena na omrežni vmesnik javnega komunikacijskega omrežja za pošiljanje, obdelovanje ali sprejemanje informacij. Običajno je to računalnik ali mobilna naprava, kot so tablični računalniki in pametni telefoni, pa tudi televizije s povezavo do interneta, igralne konzole in podobne naprave (tudi povezani avtomobili). Podrobneje je termin definiran v 88. točki 3. člena ZEKom-2.

Podrobnejše informacije

EDPB, Smernice 2/2023 o tehničnem področju uporabe člena 5(3) Direktive o zasebnosti in elektronskih komunikacijah

https://edpb.europa.eu/system/files/2023-11/edpb_guidelines_202302_technical_scope_art_53_eprivacydirective_en.pdf

EDPB, Smernice 01/2020 o obdelavi osebnih podatkov v okviru povezanih vozil in aplikacij, povezanih z mobilnostjo

https://edpb.europa.eu/system/files/2021-03/edpb_guidelines_202001_connected_vehicles_v2.0_adopted_en.pdf

3. ZAKONODAJNI OKVIR GLEDE UPORABE PIŠKOTKOV

Temeljne določbe glede uporabe piškotkov in podobnih sledilnih tehnologij so vsebovane v **225. členu Zakona o elektronskih komunikacijah** (v nadaljevanju: ZEKom-2). Za razliko od varstva osebnih podatkov, ki je namenjeno zaščiti pravic posameznikov glede osebnih podatkov, ki se nanašajo nanje, se pravno varstvo iz ZEKom-2 nanaša na elektronske komunikacije ter omrežja in naprave, ki jih omogočajo. Zato tudi ni odločilno, ali piškotek oziroma druga sledilna tehnologija obdeluje osebne podatke ali pa zgolj (neosebne) podatke, saj se varstvo 225. člena ZEKom nanaša na shranjevanje in pridobivanje dostopa do *podatkov*. Lahko pa je to vprašanje pomembno, če želi upravljavec na ta način pridobljene osebne podatke nadalje obdelovati; v tem primeru se uporabljajo določbe Splošne uredbe o varstvu podatkov.

Pravni okvir dopolnjujejo relevantne določbe predpisov s področja varstva osebnih podatkov, predvsem Splošne uredbe o varstvu podatkov v delu, ki se nanaša na privolitev posameznikov in zagotavljanje ustreznih informacij.

Podrobnejše informacije

Zakon o elektronskih komunikacijah - ZEKom-2

<http://www.pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=ZAKO8611>

Splošna uredba o varstvu podatkov

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SL/TXT/PDF/?uri=CELEX:32016R0679&from=SL>

Zakon o varstvu podatkov – ZVOP-2

<http://www.pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=ZAKO7959>

Prvi in drugi odstavek 225. člena ZEKom-2 določata:

(1) Shranjevanje podatkov ali pridobivanje dostopa do podatkov, shranjenih v terminalski opremi naročnika ali uporabnika, je **dovoljeno samo pod pogojem, da je naročnik ali uporabnik v to privolil** potem, ko je bil **predhodno jasno in izčrpno obveščen** o upravljavcu in namenih obdelave teh podatkov v skladu s predpisi, ki urejajo varstvo osebnih podatkov.

(2) Ne glede na določbe prejšnjega odstavka je dovoljeno tehnično shranjevanje podatkov ali dostop do njih izključno **zaradi prenosa sporočila po elektronskem komunikacijskem omrežju, ali če je to nujno potrebno za zagotovitev storitve informacijske družbe, ki jo naročnik ali uporabnik izrecno zahtevata.**

A. INFORMIRANJE POSAMEZNIKA

*Upravljavec spletne strani mora o uporabi piškotkov oziroma pridobivanju dostopa do podatkov na terminalski opremi naročnika ali uporabnika tega v vsakem primeru jasno in izčrpno obvestiti o okoliščinah obdelave podatkov. Če gre za piškotke, pri katerih je potrebna vnaprejšnja privolitev, mora upravljavec spletne strani uporabnika ali naročnika, preden pridobi njegovo privolitev, **seznaniti najmanj s tem, da spletna stran uporablja piškotke, kakšne piškotke uporablja, s kakšnim namenom ter kdo je upravljavec.** Vse ostale informacije o okoliščinah obdelave podatkov lahko navede na povezavi, ki je navedena skupaj s temi informacijami in je uporabniku enostavno dostopna. Če upravljavec spletne strani uporablja le nujne piškotke, lahko informacije prav tako navede na povezavi, lahko pa so navedene tudi v pojavnih pasici, ki v tem primeru ne vsebuje zahteve za privolitev.*

KATERE INFORMACIJE O PIŠKOTKIH MORA UPRAVLJAVEC SPLETNE STRANI ZAGOTOVITI UPORABNIKU?

ZEKom-2 določa, da mora upravljavec spletne strani uporabniku ali naročniku, preden ta poda privolitev, zagotoviti jasne in izčrpne informacije o upravljavcu in namenih obdelave podatkov v skladu s predpisi, ki urejajo varstvo osebnih podatkov.

Splošna uredba v 13. členu navaja seznam informacij, ki jih je dolžan upravljavec zagotoviti posamezniku, na katerega se nanašajo osebni podatki, v primeru uporabe piškotkov je to uporabnik ali naročnik terminalske naprave, in obsegajo najmanj:

1. identiteto in kontaktne podatke upravljavca in njegovega predstavnika,
2. kontaktne podatke pooblaščenih oseb za varstvo podatkov,
3. namene, za katere se osebni podatki obdelujejo, in pravno podlago za njihovo obdelavo,
4. uporabnike ali kategorije uporabnikov osebnih podatkov,

5. obvestilo o tem, da upravljavec namerava prenesti osebne podatke v tretjo državo in pravno podlago za prenos,
6. obdobje hrambe osebnih podatkov ali merila, ki se uporabijo za določitev tega obdobja,
7. obvestilo o pravicah, ki jih posameznik lahko uveljavlja,
8. obvestilo o možnosti preklica privolitve,
9. obvestilo o pravici do vložitve pritožbe pri nadzornem organu,
10. obstoj avtomatiziranega sprejemanja odločitev, vključno z oblikovanjem profilov, smiselne informacije o razlogih zanj, ter pomen in predvidene posledice take obdelave za posameznika, na katerega se nanašajo osebni podatki.

Upravljavec spletne strani mora uporabnika ali naročnika, preden pridobi njegovo privolitev, **seznaniti najmanj s tem, da spletna stran uporablja piškotke, kakšne piškotke uporablja, s kakšnim namenom** ter kdo je upravljavec. Vse ostale informacije o okoliščinah obdelave podatkov lahko navede na povezavi, ki je navedena skupaj s temi informacijami in je uporabniku enostavno dostopna.

Zato da posameznik lahko poda informirano, specifično in nedvoumno privolitev, mora biti obveščen ne le o kategorijah piškotkov, ki se bodo namestili na njegovo terminalsko napravo (na primer nujni, analitični in oglaševalski piškotki), temveč mu morajo biti znani konkretni piškotki, njihovi nameni in roki trajanja. Le na ta način upravljavci spletnih strani zadostijo zahtevam glede preglednosti obdelave, načelu omejitve namena in omejitve hrambe.

Upravljavcem spletnih strani svetujemo, da v okviru politike piškotkov navedejo vse piškotke, ki jih uporabljajo, natančno opredelijo namen posameznega piškotka in njegov rok trajanja.

NA KAKŠEN NAČIN NAJ UPRAVLJAVCI SPLETNIH STRANI ZAGOTOVIJO PREGLEDNE INFORMACIJE V PRIMERU, ČE UPORABLJAJO TAKO NUJNE PIŠKOTKE, KOT TUDI PIŠKOTKE ZA KATERE MORAJO PRIDOBITI PRIVOLITEV UPORABNIKA?

Posameznikom mora upravljavec spletne strani na razumljiv način pojasniti, da se namestitvi nekaterih piškotkov ne more izogniti, ker so nujni za delovanje spletne strani ali prenos sporočila po omrežju, zato zanje ne potrebuje privolitve. Če spletna stran uporablja tako piškotke, za namestitev katerih privolitev ni potrebna, kot tudi piškotke, za katere se zahteva privolitev, upravljavcem svetujemo, da informacije o nujnih piškotkih in piškotkih za prenos sporočila (torej o piškotkih, za katere ne potrebujejo privolitve) predstavijo ločeno od informacij o piškotkih na podlagi privolitve.

Podrobnejše informacije

Delovna skupina iz člena 29 – Smernice o preglednosti na podlagi Uredbe (EU) 2016/679
https://edpb.europa.eu/system/files/2023-09/wp260rev01_sl.pdf

B. UPORABA PIŠKOTKOV, KI SODIJO MED IZJEME

KDAJ LAHKO UPRAVLJAVEC SPLETNE STRANI NAMESTI PIŠKOTKE BREZ PRIVOLITVE?

ZEKom-2 določa dve izjemi, pri katerih lahko upravljavec spletne strani uporablja piškotke, ne da bi od uporabnika vnaprej pridobil privolitev:

1. piškotki, ki so potrebni izključno zaradi prenosa sporočila po elektronskem komunikacijskem omrežju (**»piškotki za prenos sporočila«**), in
2. piškotki, ki so nujno potrebni za zagotovitev storitve informacijske družbe, ki jo naročnik ali uporabnik izrecno zahtevata (**»nujni piškotki«**).

KAJ SO PIŠKOTKI ZA PRENOS SPOROČILA?

To so piškotki, ki jih spletna stran potrebuje, da se prenese sporočilo, saj brez takega piškotka sporočila tehnično ne bi bilo mogoče prenesti v komunikacijskem omrežju.

Ker gre za izjemo, jo je treba interpretirati ozko – piškotki, ki omogočajo hitrejši prenos sporočila ali boljše upravljanje s prenosom, ne sodijo v okvir te izjeme in za njihovo uporabo mora upravljavec spletne strani pridobiti predhodno privolitev uporabnika ali naročnika.

KAJ JE STORITEV INFORMACIJSKE DRUŽBE?

Primere storitev informacijske družbe navaja Zakon o elektronskem poslovanju na trgu v 11. točki 3. člena, in sicer so to:

- prodaja blaga ali storitev,
- dostop do podatkov ali oglaševanje na svetovnem spletu,
- dostop do komunikacijskega omrežja, prenos podatkov ali shranjevanje prejemnikovih podatkov v komunikacijskem omrežju.

Večina upravljavcev spletnih strani in spletnih aplikacij ponuja storitev informacijske družbe.

KATERI PIŠKOTKI SO NUJNI ZA ZAGOTOVITEV STORITVE INFORMACIJSKE DRUŽBE?

Nujni piškotki so le tisti, brez katerih ponudnik ne more nuditi storitve informacijske družbe uporabniku, ta pa je obenem jasno izrazil svojo voljo, da to storitev želi, na primer s klikom na določeno mesto, določeno izbiro, nastavitvijo in podobno.

Tudi nujni piškotki predstavljajo izjemo od pravila, zato jih interpretiramo ozko. Če določen piškotek zagotavlja le boljše delovanje določenih funkcionalnosti spletnega mesta, ne gre za nujni piškotek in upravljavec spletne strani mora zanj pridobiti uporabnikovo privolitev. Pri tem se nujnost presoja z vidika posameznega uporabnika ali naročnika in ne z vidika upravljavca spletne strani. Oglaševalske piškotke lahko nekateri upravljavci spletnih strani nujno potrebujejo, saj morda oglaševanje predstavlja ključni del njihovih prihodkov, vendar taki piškotki z vidika uporabnika niso nujni za zagotavljanje storitve informacijske družbe in zato ne sodijo v domet te izjeme.

Primeri nujnih piškotkov

- ⊗ Piškotki, ki zagotavljajo pravilen pretok zahtev in informacij med serverji in končnimi točkami (load balancing ali reverse proxying).
- ⊗ Piškotki, ki so uporabljeni za to, da si spletno mesto zapomni uporabnikove vnose v spletne obrazce, ali nakupovalno košarico.
- ⊗ Piškotki, ki so potrebni zato, da si spletno mesto zapomni uporabnika potem, ko se je prijavil v storitev (npr. v spletno banko ali druge storitve, kjer se uporabnik vpiše s svojim uporabniškim imenom in geslom).
- ⊗ Piškotki, ki zaznavajo napačne vpise in tako preprečujejo zlorabe sistemov za vpisovanje in registracijo.

Upravljavce spletnih strani opozarjamo, da je presoja, ali gre za eno izmed izjem, za katero ne potrebujejo privolitve posameznika, vedno odvisna od okoliščin posameznega primera.

Primeri piškotkov, ki ne izpolnjujejo zahtev za nujne piškotke

- ⊗ Piškotki, ki omogočajo boljše funkcionalnosti, boljše delovanje spletnega mesta ali boljše uporabniško izkušnjo, na primer piškotki, ki sledijo uporabniku, da spletno mesto deluje v njem znanem jeziku, čeprav uporabnik tega ni posebej zahteval.
- ⊗ Piškotki, ki jih spletna stran ali aplikacija uporablja z namenom spremljanja prometa (analitični piškotki). Analitični piškotki so lahko lastni piškotki (spletno mesto s svojimi lastnimi piškotki analizira dogajanje za svoj namen) ali pa se spletno mesto poslužuje drugih piškotkov (analitiko izvaja tretja, pogodbená stranka npr. Google Analytics, ki zbrane podatke lahko tudi uporablja za svoje lastne namene). Analitični piškotki nikoli niso nujni, zato morajo upravljavci spletnih mest zanje vedno pridobiti predhodno privolitev.
- ⊗ Piškotki povezani z namenom oglaševanja in trženja, vključno s piškotki, ki so namenjeni razlikovanju cen glede na profil uporabnika in prilagajanje vsebine glede na profil, omejevanju števila prikazovanja oglasov (frequency capping), zaznavanju prevar pri klikanju (click fraud), raziskavam in marketinškim analizam, izboljšavam produkta glede na podatke o uporabi. Lahko jih

naloži obiskano spletno mesto (1st party) ali pa prihajajo s strani tretjih (oglaševalske mreže, partnerske spletne strani, ponudniki storitev – 3rd party). Za uporabo takih piškotkov se vedno zahteva privolitev uporabnika.

- ⦿ Piškotki, vezani na vtičnike družbenih omrežij, kadar so uporabljeni kot sledilni piškotki in ne prenehajo po tem, ko se uporabnik izpiše iz družbenega omrežja. S takimi piškotki lahko upravljavec družbenega omrežja sledi uporabniku (članu ali nečlanu) preko vseh različnih spletnih mest, kjer se nahajajo vtičniki družbenega omrežja. Sledenje nečlanom ni nikoli dopustno, medtem ko lahko družbena omrežja na ta način sledijo svojim članom, če pridobijo njihovo privolitev.

ALI RES NE MOREMO UPORABLJATI ANALITIČNIH PIŠKOTKOV BREZ VNAPREJŠNJE PRIVOLITVE, KLJUB TEMU DA SO ZA NAS NUJNI ZA UPORABO SPLETNE STRANI?

Nujni piškotki predstavljajo izjemo od pravila, zato jih interpretiramo ozko. Nujnost se presoja z vidika uporabnika in ne z vidika upravljavca spletne strani. Čeprav upravljavci spletnih strani pogosto trdijo, da analitične piškotke nujno potrebujejo že ob prvem obisku uporabnika za spremljanje delovanja in obiska svoje spletne strani, taki piškotki z vidika uporabnika niso nujni za zagotavljanje storitve informacijske družbe in zato ne sodijo v domet te izjeme. Tematiko analitičnih piškotkov naslavlja predlog EU Uredbe o e-Zasebnosti, ki naj bi vzpostavila določene olajšave za analitične piškotke, še posebej za tiste, ki ne pomenijo velikega posega v zasebnost posameznika (lastni piškotki). Kdaj bo uredba sprejeta ni jasno, bo pa, ko bo sprejeta, enotno veljala v vseh državah članicah EU in se bo neposredno uporabljala. Do takrat veljajo omejitve, kot jih določa trenutna zakonodaja, po kateri je za analitične piškotke potrebna privolitev, ta pa mora biti vnaprejšnja in aktivna (in ne t. i. opt-out rešitev).

Podrobnejše informacije

Delovna skupina iz člena 29 – Mnenje 4/2012 o izjemi glede privolitve za piškotke: mnenje podrobneje pojasnjuje, kateri piškotki izpolnjujejo pogoje za izjemo, in kateri ne izpolnjujejo zahtev za nujne piškotke

https://ec.europa.eu/justice/article-29/documentation/opinion-recommendation/files/2012/wp194_en.pdf

Delovna skupina iz člena 29 - Mnenje 9/2014 o uporabi Direktive 2002/58/ES glede prstnih odtisov naprav (device fingerprinting)

https://ec.europa.eu/justice/article-29/documentation/opinion-recommendation/files/2014/wp224_en.pdf

EDPB - Mnenje na predlog EU uredbe o e-zasebnosti

https://edpb.europa.eu/system/files/2021-03/edpb_statement_032021_privacy_regulation_en_0.pdf

C. UPORABA PIŠKOTKOV S PRIVOLITVIJO UPORABNIKA

KAJ JE PRIVOLITEV?

Pogoje za veljavno privolitev ureja splošna zakonodaja s področja varstva osebnih podatkov, ki se uporablja tudi pri presoji veljavnosti privolitve naročnika ali uporabnika v namestitve piškotkov na njegovo terminalsko napravo. Splošna uredba o varstvu podatkov privolitev definira kot vsako prostovoljno, konkretno, informirano in nedvoumno izjavo volje posameznika, na katerega se nanašajo osebni podatki, s katero z izjavo ali jasnim pritrdilnim dejanjem izrazi soglasje z obdelavo osebnih podatkov, ki se nanašajo nanj. Upravljevec spletne strani mora biti sposoben dokazati, da je pridobil veljavno privolitev uporabnika ali naročnika.

Izjava ali jasno pritrdilno dejanje mora izpolnjevati naslednje pogoje, da jo lahko štejejo za veljavno privolitev, in sicer mora biti:

1. dokazljiva,
2. prostovoljna,
3. konkretna (specifična),
4. informirana in
5. nedvoumna.

Veljavna PRIVOLITEV po Splošni uredbi				
				
DOKAZLJIVA	PROSTVOLJNA	SPECIFIČNA	INFORMIRANA	NEDVOUMNA
Dokazljiva je privolitev, ki omogoča, da jo lahko upravljevec kadarkoli izkaže na zahtevo nadzornega organa.	Prostovoljna je privolitev, ki: <ul style="list-style-type: none"> • zagotavlja resnično izbiro in nadzor, • NE izhaja iz razmerja neorazmerne moči med upravljavcem in posameznikom (delovno razmerje, javna oblast itd.), • NI pogoj za sklenitev pogodbe, • jo lahko posameznik kadarkoli umakne, • ne prinaša škodljivih posledic za posameznika, če je ne poda ali če jo umakne.	Specifična je privolitev, ki je podana za konkretno opredeljen namen.	Informirana je privolitev, ki jasno pove: <ul style="list-style-type: none"> • kdo je upravljevec, • za kakšen namen se bodo podatki obdelovali, • kateri podatki se bodo obdelovali, • da lahko posameznik privolitev kadarkoli umakne, • da ima pravico, da zanj ne velja odločitev, ki temelji zgolj na avtomatizirani obdelavi, vključno z oblikovanjem profilov, • o morebitnih tveganjih pri prenosu osebnih podatkov v tretjo državo ali mednarodno organizacijo.	Nedvoumna je privolitev, ki je podana z izkazljivim in aktivnim dejanjem posameznika, ni domnevna.

Podrobnejše informacije

Informacijski pooblaščenec – Privolitev

<https://www.ip-rs.si/zakonodaja/reforma-evropskega-zakonodajnega-okvira-za-varstvo-osebni-podatkov/klju%C4%8Dna-podro%C4%8Dja-uredbe/privolitev>

EDPB - Smernice št. 05/2020 o privolitvi na podlagi Uredbe 2016/679

https://edpb.europa.eu/sites/default/files/files/file1/edpb_guidelines_202005_consent_sl_0.pdf

ALI LAHKO SPLETNO MESTO HKRATI PRIDOBI PRIVOLITVE ZA VSE PIŠKOTKE, KI JIH UPORABLJA?

Praviloma da, vendar mora biti posameznik obveščen o vseh piškotkih, ki jih spletno mesto uporablja, in njihovih namenih, omogočeno pa mu mora biti tudi, da poda ločeno privolitev za vsak tip piškotkov vsaj glede na namen. To upravljavec na primer zagotovi tako, da v pojavnih pasici uporabnika obvesti o vrstah piškotkov, ki jih uporablja, in mu omogoči, da privoli v namestitev vseh, vendar pa spletna stran ponudi uporabniku tudi možnost, da se izrazi tudi glede posameznih tipov piškotkov po namenu. Upravljavec spletne strani uporabniku takšno izbiro lahko ponudi že v sami pojavnih pasici in ga ne preusmerja na druge povezave spletne strani. Pomembno je, da mora posameznik vedno imeti nadzor nad tem, kateri piškotki se namestijo na njegovo napravo. Nekatere piškotke lahko posameznik namreč prepozna kot koristne za izboljšanje njegove uporabniške izkušnje na spletnem mestu, medtem ko lahko drugih, ki sledijo njegovim aktivnostim ali zbirajo podatke za analitične ali oglaševalske namene, ne želi. Posamezniku se mora torej omogočiti izbira, katere posamezne piškotke želi namestiti in katerih ne želi.

ALI LAHKO NAMESTO PRIVOLITVE V UPORABO PIŠKOTKOV SPLETNA STRAN PIŠKOTKE SAMOVOLJNO NAMESTI IN OD UPORABNIKA ZAHTEVA ZAVRNITEV (T. I. OPT-OUT MEHANIZEM)?

Ne, ZEKom-2 in Splošna uredba o varstvu podatkov jasno zahtevata predhodno aktivno privolitev uporabnika ali naročnika. Rešitve, pri katerih se piškotki namestijo takoj, ko uporabnik obišče spletno stran, in še preden je imel možnost izraziti privolitev in ki omogočajo le, da uporabnik piškotke naknadno zavrne, niso ustrezne. Izjemo predstavljajo le nujni piškotki in piškotki za prenos sporočila.

ALI LAHKO UPRAVLJAVEC SPLETNE STRANI UPORABO SPLETNEGA MESTA POGOJUJE S PRIVOLITVIJO V PIŠKOTKE (COOKIE WALL)?

Zidovi iz piškotkov (cookie walls) od uporabnikov zahtevajo, da privolijo v vse piškotke, ki jih spletno mesto uporablja, če želijo dostopati do vsebine spletne strani. V takem primeru uporabniki nimajo možnosti, da bi se izognili piškotkom, čeprav njihova namestitvev ni nujna za delovanje spletne strani ali zagotavljanje storitve. Njihova izbira je le navidezna, saj so za nadaljevanje uporabe spletne strani dejansko prisiljeni privoliti v namestitev vseh piškotkov (*»take it or leave it« pristop*).

Presoja dopustnosti uporabe zidov iz piškotkov je odvisna od okoliščin vsakega posameznega primera, vendar praviloma pogojevanje uporabe določene storitve ali funkcionalnosti spletne strani s privolitvijo v piškotke ni dovoljeno. Glede na uvodno opombo 25 Direktive o zasebnosti in elektronskih komunikacijah, je *»dostop do posebne vsebine na spletišču še vedno lahko pogojen z ustrezno informiranim sprejetjem piškotka ali podobne naprave, če se ta uporablja za zakonite namene.«*

Vendar pa je kasneje sprejeta Splošna uredba o varstvu podatkov glede veljavnosti privolitve postavila strožje pogoje kot prej veljavna Direktiva o varstvu podatkov in na njej temelječa nacionalna zakonodaja (glej zgoraj glede veljavnosti privolitve). Poleg tega je treba besedilo uvodne opombe razlagati ozko, saj gre za izjemo od pravila.

Tudi iz delovnega dokumenta Delovne skupine iz člena 29 izhaja, da spletna mesta ne smejo pogojevati "splošnega dostopa" do spletnega mesta s sprejetjem piškotkov, temveč lahko omejijo le specifično vsebino, če uporabnik ne privoli v piškotke in še to zgolj kadar za to obstaja izrecen zakonit namen.

Podrobnejše informacije

Delovna skupina iz člena 29 – Delovni dokument 02/2013 s smernicami o pridobivanju soglasja za piškotke

https://ec.europa.eu/justice/article-29/documentation/opinion-recommendation/files/2013/wp208_en.pdf

ALI LAHKO UPORABNIK PODA PRIVOLITEV V UPORABO PIŠKOTKOV TUDI PREKO USTREZNIH NASTAVITEV V BRSKALNIKU ALI DRUGIH APLIKACIJAH?

ZEKom-2 v tretjem odstavku 225. člena sicer dopušča možnost, da uporabnik izrazi svojo privolitev tudi z uporabo ustreznih nastavitvev v brskalniku ali drugih aplikacijah, vendar le v primeru, če je to tehnično

izvedljivo in učinkovito ter v skladu s predpisi, ki urejajo varstvo osebnih podatkov. V praksi je uporaba tega načina za izražanje privolitve (vsaj zaenkrat) težko uresničljiva zaradi strogih zahtev, ki jih za veljavnost privolitve predpisuje Splošna uredba o varstvu podatkov.

Med drugim mora biti privolitev, da je veljavna, jasno izražena s pritrdilnim dejanjem; vnaprej izražena volja v obliki vnaprej nastavljenih in potrjenih izbir ne zadošča za izpolnjenost tega pogoja. V kontekstu nastavitve v brskalniku, ki izražajo privolitev glede namestitve piškotkov, bi to pomenilo, da mora biti uporabnik ali naročnik izrecno pozvan, naj preveri in po potrebi prilagodi svoje nastavitve v brskalniku.

Brskalniki (ali celo različne verzije istega brskalnika) vsebujejo različno sofisticirane mehanizme za prilagajanje nastavitve glede zasebnosti in zaščite pred sledenjem, ki jih lahko omogočajo tudi različne razširitve (*browser extensions*). Zato, da bi nastavitve brskalnika zadostile pogojem Splošne uredbe o varstvu podatkov glede veljavnosti privolitve, bi morala začetna nastavitve v brskalniku privzeto onemogočiti nalaganje piškotkov. IP ni seznanjen z nobenim modelom, dostopnim na trgu v času pisanja teh smernic, ki bi izpolnjeval navedeni pogoj. Prav tako upravljavci spletnih strani ne morejo upravičeno pričakovati, da bodo vsi uporabniki njihovih spletnih strani dejansko imeli potrebno znanje za prilagoditev nastavitve brskalnika, tako da bo odražala njihove želje glede namestitve piškotkov.

ALI LAHKO UPORABNIK PODA VELJAVNO PRIVOLITEV V OKVIRU POGOJEV UPORABE SPLETNE STRANI?

Praviloma mora uporabnik podati ločeno privolitev, če obdelava osebnih podatkov zasleduje več različnih namenov, zato upravljavcem spletnih strani svetujemo, da pogoje uporabe spletne strani ločijo od politike piškotkov in zbiranja privolitev v ta namen.

Privolitev, podana v okviru pogojev uporabe spletne strani, je problematična tako z vidika njene prostovoljnosti, kot tudi specifičnosti in nedvoumnosti. Pogoji uporabe spletne strani so namenjeni urejanju širših vprašanj glede razmerja med upravljavcem spletne strani in njenim uporabnikom, na primer spletne trgovine v njih opredelijo pogoje poslovanja v skladu s potrošniškim pravom, novičarski portali v njih uredijo politiko moderiranja in pravila glede vsebin, ki jih ustvarijo uporabniki, nekatere spletne strani postavijo starostno omejitev glede dostopa do spletne strani.

Iz četrtega odstavka 7. člena Splošne uredbe o varstvu podatkov izhaja, da povezovanje privolitve s sprejetjem splošnih pogojev - oziroma v splošnem, pogojevanje zagotavljanja pogodbe ali storitve s privolitvijo v obdelavo osebnih podatkov, ki niso potrebni za izvajanje te pogodbe ali storitve – signalizira, da gre za privolitev, ki ni dana prostovoljno in s tem je pod vprašaj postavljena njena

veljavnost. Na ta način Splošna uredba o varstvu podatkov zagotavlja, da privolitev v obdelavo osebnih podatkov ne postane protidajatev, s katero se pogojuje dostop do določenih storitev in funkcionalnosti. Ali povedano drugače, preprečuje, da bi osebni podatki postali plačilno sredstvo, s katerimi bi uporabniki plačevali dostop do določenih storitev.

ALI SI LAHKO UPORABNIK KASNEJE PREMISLI IN PREKLIČE PRIVOLITEV?

Posameznik ima pravico, da kadarkoli prekliče dano privolitev na enako enostaven način, kot je bila dana. Upravljalci spletnih strani morajo uporabnikom omogočiti, da piškotke kadarkoli prekličejo in da to lahko storijo na enako enostaven način, kot so sprva v njihovo obdelavo privolili. To lahko uresničijo na različne načine, na primer z jasno označeno povezavo do odstrani, na kateri lahko uporabniki prekličejo privolitev ali tako, da na spletno stran namestijo ikono, ki je stalno vidna in omogoča enostaven preklic privolitve.

Če si posameznik kasneje premisli in privolitev prekliče, piškotki pa so že nameščeni na njegovi terminalski napravi, mora upravljavec nenujne piškotke izbrisati, če je to tehnično izvedljivo, ali pa obvestiti posameznika, na kakšen način lahko piškotke izbriše sam. Takšno obvestilo ne sme obsegati le obvestila o tem, da lahko posameznik piškotke izbriše, temveč mora vsebovati tudi podrobnejša navodila, kako doseči izbris, ki so jasna in dovolj razumljiva, da povprečnega uporabnika opolnomočijo in mu dejansko omogočijo, da uresniči svoje pravice.

KDAJ MORA BITI PRIVOLITEV PRIDOBLENA?

Upravljavec spletne strani mora privolitev pridobiti *preden* namesti piškotek ali drugo sledilno tehnologijo na terminalsko napravo uporabnika ali naročnika, razen če gre za eno izmed izjem, za katero privolitve ne potrebuje, kot pojasnjeno zgoraj.

V KATERIH PRIMERIH MORA UPRAVLJAVEC SPLETNE STRANI PRIDOBITI PONOVO PRIVOLITEV?

Če upravljavec spletne strani v zvezi s piškotki uvede bistvene spremembe (npr. uvede nove piškotke za personalizacijo storitve in vedenjsko oglaševanje, ki ga prej ni izvajal), mora pridobiti novo privolitev uporabnika. Privolitev je namreč vedno dana za določen namen – kadar se namen spremeni, prejšnja privolitev ni več veljavna.

KAKO POGOSTO LAHKO UPRAVLJAVEC SPLETNE STRANI POSAMEZNIKA POZOVE, DA PODA PRIVOLITEV ZA NAMESTITEV PIŠKOTKOV?

V praksi se pojavljajo spletne strani, ki v primeru, da posameznik v namestitev piškotkov ne privoli takoj, na vsaki nadaljnji podstrani spletnega mesta ponovno prikažejo privolitveno pasico ali »pop-up« okno. EDPB je v smernicah o zavajajočih vzorcih (angl. deceptive design patterns) izrazil stališče, da je tak način pridobivanja privolitev lahko zavajajoč.

Ne glede na to, ali je razlog za to tehnična zgradba spletne strani ali pa gre za prikrito spodbujanje posameznikov (angl. nudging), da podajo privolitev za piškotke, upravljavcem spletnih strani predlagamo, da posameznikom omogočijo, da si spletna stran njihovo izbiro zapomni. Takšna rešitev je uporabnikom prijaznejša, saj zmanjšuje preobremenjenost s privolitvami (t.i. consent fatigue).

Podrobnejše informacije

EDPB, Smernice 03/2022 o zavajajočih vzorcih v vmesnikih platform družbenih medijev: kako jih prepoznati in se jim izogniti

https://edpb.europa.eu/system/files/2023-02/edpb_03-2022_guidelines_on_deceptive_design_patterns_in_social_media_platform_interfaces_v2_en_0.pdf

KAKŠEN MORA BITI ROK TRAJANJA PIŠKOTKA?

Praviloma naj bi bil rok trajanja piškotka omejen na čas, ki je potreben za doseg namena, ki ga piškotek zasleduje. Piškotki, za katere upravljavcu spletne strani ni treba pridobiti predhodne privolitve uporabnika (nujni piškotki in piškotki za prenos sporočila, glej poglavje 3. B.) naj bodo zato v večini primerov začasni oz. sejni in se morajo izbrisati, ko uporabnik zapre brskalnik. Daljši rok trajanja teh piškotkov je dopusten le v primeru, da je nujen za doseg cilja piškotka in ga mora upravljavec spletne strani posebej utemeljiti.

Tudi rok trajanja ostalih piškotkov je odvisen od namena, ki ga zasledujejo, vendar se lahko v primerjavi s piškotki, za katere velja izjema, hranijo tudi dalj časa. Pogoji za daljši rok hrambe je, da jih upravljavec dejansko potrebuje za zakonit namen, njihova uporaba je sorazmerna glede na zasledovani cilj in uporabnike oz. naročnike obvesti o njihovem roku hrambe.

Predvsem morajo upravljavci spletnih strani posvetiti pozornost orodjem, ki jih vgradijo v svojo spletno storitev in morda vsebujejo piškotke s prednastavljenim rokom trajanja, ki je lahko nesorazmerno dolg (na primer piškotek z rokom trajanja do 31. 1. 3000). V tovrstnih primerih morajo upravljavci po potrebi

prilagoditi rok trajanja piškotka glede na zasledovani namen, v nasprotnem primeru pa se uporabi takšnega orodja izogniti.

KAKŠNA PA JE UREDITEV GLEDE PIŠKOTKOV, KI SLUŽIJO RAZLIČNIM NAMENOM?

Če piškotek služi več različnim namenom, na primer če je nujno potreben za zagotovitev storitve informacijske družbe, vendar obenem upravljavcu spletne strani zagotavlja tudi nekatere dodatne podatke, mora upravljavec spletne strani za njegovo uporabo vseeno pridobiti privolitev uporabnika ali naročnika. Tej obveznosti se torej lahko upravljavec spletne strani izogne le v primeru, če so vsi nameni taki, da bi bili lahko izvzeti iz obveznosti pridobivanja privolitve.

KAKŠNE PA SO OBVEZNOSTI ZA UPRAVLJAVCE SPLETNIH STRANI, KI UPORABLJAJO SAMO PIŠKOTKE, ZA KATERE NE POTREBUJEJO PRIVOLITVE POSAMEZNIKA?

Upravljavcem spletnih strani, ki uporabljajo samo piškotke, za katere velja izjema glede privolitve za piškotke oz. piškotkov sploh ne uporabljajo, na spletno mesto ni treba namestiti pasice in jim omogočiti, da uporabniki izrazijo svoje strinjanje z uporabo takšnih piškotkov, saj je njihova namestitev vedno dovoljena in to ne glede na voljo uporabnika ali naročnika. Vseeno pa morajo na enostavno dostopnem mestu na spletni strani zagotoviti vse informacije v skladu s 13. členom Splošne uredbe o varstvu podatkov.

KDO JE ODGOVOREN, DA SO PIŠKOTKI UPORABLJENI V SKLADU Z VELJAVNO ZAKONODAJO?

Razlikovati je treba dve različni situaciji glede na to, kakšne piškotke spletna stran uporablja in s kakšnim namenom:

1. Spletna stran uporablja lastne piškotke za lastne namene

Če spletna stran uporablja piškotke za svoje lastne namene, je upravljavec spletne strani tisti, ki mora zagotoviti, da je njihova uporaba v skladu z veljavno zakonodajo, tj. da je privolitev ustrezna in pridobljena na zakonit način, da so uporabniki pravilno obveščeni o okoliščinah uporabe piškotkov, da je njihov rok trajanja sorazmeren in da so izpolnjene druge zahteve opisane v teh smernicah.

2. Spletna stran uporablja tudi piškotke tretjih oseb, ki zasledujejo njihove namene

Večina spletnih strani uporablja tudi piškotke tretjih oseb, na primer oglaševalskih mrež, ponudnikov partnerskih storitev, analitičnih storitev, socialnih medijev, storitev komentiranja, raznih modulov tretjih ponudnikov in podobno. V tem primeru imata določne odgovornosti tako izvorna spletna stran kot tudi tretja oseba. Privolitve ni treba pridobivati obema, vendar pa mora biti v njunem odnosu jasno

določeno, kdo bo za to poskrbel, kar lahko zagotovita tudi z vključitvijo pogodbenih določb glede obveznosti ene ali druge strani v zvezi s pridobivanjem privolitev uporabnikov.

Praviloma bo privolitev pridobila izvorna spletna stran, ki ima neposreden stik z uporabnikom in je zato v boljši poziciji, da zagotovi privolitev in uporabnika obvesti o okoliščinah uporabe piškotkov. Vendar pa to ne pomeni, da se tretja stran na ta način lahko vedno izogne odgovornosti; če gre za upravljavca v skladu z definicijo s področja varstva osebnih podatkov, ki osebne podatke, pridobljene s pomočjo piškotkov nadalje obdeluje za druge namene, ta upravljavec v celoti odgovarja za skladnost z določbami relevantne zakonodaje s področja varstva osebnih podatkov.

Podrobnejše informacije

EDPB, Smernice 07/2020 o pojmih upravljavec in obdelovalec iz Splošne uredbe o varstvu podatkov

[https://edpb.europa.eu/system/files/2022-](https://edpb.europa.eu/system/files/2022-02/eppb_guidelines_202007_controllerprocessor_final_sl.pdf)

[02/eppb_guidelines_202007_controllerprocessor_final_sl.pdf](https://edpb.europa.eu/system/files/2022-02/eppb_guidelines_202007_controllerprocessor_final_sl.pdf)

KDO JE ODGOVOREN ZA SKLADNOST V PRIMERU, DA UPRAVLJAVEC SPLETNE STRANI UPORABLJA MEHANIZME ZA PRIVOLITEV ZUNANJEGA PONUDNIKA?

Na trgu obstajajo številni ponudniki mehanizmov za privolitev (privolitvenih pasic, pop-up oken in podobnih mehanizmov), ki oglašujejo, da so njihovi produkti skladni s pravili EU glede varstva osebnih podatkov. Opozarjamo, da odgovornost za spoštovanje pravil s področja varstva osebnih podatkov, vključno s skladnostjo glede uporabe piškotkov in drugih sledilnih tehnologij, vedno leži na upravljavcu, ki jo mora biti v skladu z načelom odgovornosti tudi sposoben dokazati. Svetujemo vam, da v primeru, da uporabljate mehanizme za privolitev zunanjega uporabnika, pozorno spremljate ali uporabljeni mehanizem dejansko zagotavlja pridobivanje privolitev, ki je skladna s Splošno uredbo o varstvu podatkov.

NA KAJ MORAJO BITI UPRAVLJAVCI SPLETNIH STRANI POSEBEJ POZORNI, ČE UPORABLJAJO OGLAŠEVALSKE PIŠKOTKE TRETJIH OSEB?

Oglaševalski piškotki tretjih strani in sorodne sledilne tehnologije omogočajo **spletno vedenjsko oglaševanje**, ki za številne upravljavce spletnih strani predstavlja temeljni vir prihodkov. Oglaševalski piškotki ne sodijo med izjemi, za kateri predhodna privolitev uporabnika ni potrebna, zato je njihova uporaba dopustna le, če je uporabnik vanjo privolil, pred tem pa je bil obveščen o okoliščinah obdelave podatkov, ki se nanašajo nanj. Vendar pa je deljenje podatkov med različnimi igralci v *ad tech* panogi

izredno kompleksno in nepregledno in je posledično uporabnikom težko zagotoviti ustrezne informacije o obdelavi njihovih podatkov. Tu velja opozorilo, da je le ustrezno informirana privolitev lahko veljavna.

Z vidika pridobivanja privolitve je posebej problematično **programatično oglaševanje** ali **oglaševanje v realnem času** (*real time advertising*), ki oglasno sporočilo s pomočjo naprednih algoritmov in že zbranih podatkov o končnem uporabniku prilagodi njegovim preferencam. Prodaja oglasnega prostora pri programatičnem oglaševanju poteka v realnem času, običajno medtem, ko se spletna stran nalaga, zato nikakor ni mogoče vnaprej predvideti, s kom vse se bodo delili podatki uporabnika. Načelo transparentnosti pa po drugi strani zahteva, da imajo uporabniki možnost vnaprej predvideti obseg in posledice obdelave podatkov, ki se nanašajo nanje. Upravljalci spletnih strani morajo biti pri zagotavljanju ustreznih informacij zato čim bolj konkretni. Pavšalne navedbe, da se piškotki uporabljajo v oglaševalske namene ter da se lahko posredujejo tudi tretjim stranem, niso ustrezne.

Podrobnejše informacije

Delovna skupina iz člena 29 – Smernice o preglednosti na podlagi Uredbe (EU) 2016/679

https://edpb.europa.eu/system/files/2023-09/wp260rev01_sl.pdf

ALI SE LAHKO PODATKI, ZBRANI S POMOČJO PIŠKOTKOV, HRANIJO ZUNAJ EU?

Posebej pri uporabi piškotkov tretjih oseb se lahko zgodi, da se osebni podatki, zbrani s pomočjo takšnih piškotkov, prenesejo v tretjo državo, tj. v državo zunaj EU oz. evropskega gospodarskega prostora. Prenos osebnih podatkov v tretjo državo je dopusten le, če so zanj izpolnjeni pogoji iz Poglavlja V Splošne uredbe. V splošnem velja pravilo, da se raven varstva osebnih podatkov zaradi prenosa v tretjo državo ne sme zmanjšati v primerjavi z varstvom, ki ga zagotavlja Splošna uredba. Upravljavec lahko na različne načine izkaže, da je raven varstva osebnih podatkov v tretji državi ustrezna: **s sklepom o ustreznosti, ustreznimi zaščitnimi ukrepi ali na podlagi odstopanj v posebnih primerih.**

Podrobnejše informacije

Informacijski pooblaščenec – Prenos osebnih podatkov v tretje države ali mednarodne organizacije

<https://www.ip-rs.si/varstvo-osebni-podatkov/obveznosti-upravljavcev/prenos-osebni-podatkov-v-tretje-dr%C5%BEave-in-mednarodne-organizacije/>

Nekatera pogosto uporabljena in priljubljena orodja za spremljanje prometa na spletnih straneh temeljijo na prenosih osebnih podatkov v tretje države, predvsem v ZDA.

Evropska komisija je 10. 7. 2023 sprejela sklep o ustreznosti varstva osebnih podatkov na podlagi okvira za varstvo zasebnosti podatkov med EU in ZDA. Iz sklepa izhaja, da ZDA zagotavljajo ustrezno raven varstva (primerljivo z EU) za tiste osebne podatke, ki se iz EU prenašajo v tista ameriška podjetja, ki so se vključila v nov okvir.

Na podlagi sklepa o ustreznosti se lahko osebni podatki iz EU varno prenašajo tistim podjetjem iz ZDA, ki sodelujejo v okviru za varstvo zasebnosti podatkov med EU in ZDA (angl. EU-US Data Privacy Framework (DPF)), ob tem ni treba uvesti dodatnih zaščitnih ukrepov za varstvo podatkov v skladu s 46. členom Splošne uredbe o varstvu podatkov. Ameriška podjetja se lahko pridružijo okviru za zasebnost podatkov na podlagi zaveze, da bodo izpolnjevala podroben sklop obveznosti glede varstva zasebnosti, na primer zahtevo po izbrisu osebnih podatkov, ko ti niso več potrebni za namen, za katerega so bili zbrani, in zagotavljanju neprekinjenega varstva, kadar se osebni podatki posredujejo tretjim osebam. Seznam podjetij, ki sodelujejo v okviru, je javno dostopen na spletni strani: <https://www.dataprivacyframework.gov/s/participant-search>.

Podrobnejše informacije

Komisija – Sklepi o ustreznosti

https://commission.europa.eu/law/law-topic/data-protection/international-dimension-data-protection/adequacy-decisions_sl?etrans=sl

EDPB - Poročilo o delu, ki so ga opravili nadzorni organi v okviru delovne skupine 101

https://edpb.europa.eu/system/files/2023-04/edpb_20230328_report_101task_force_en.pdf

4. KAKO V PRAKSI ZAGOTOVITI SKLADNOST Z VELJAVNIMI PRAVILI GLEDE UPORABE PIŠKOTKOV IN PODOBNIH TEHNOLOGIJ ZA SLEDENJE UPORABNIKOM?

1. Ugotovite, kakšne piškotke uporabljate.

V prvem koraku upravljavcem spletnih strani svetujemo, da natančno preverite:

- *kakšne piškotke uporabljate*: le lastne piškotke ali tudi piškotke tretjih strani;
- *kakšen je namen uporabe piškotkov*: ali so nujni za delovanje spletne strani, izboljšujejo njeno delovanje, so namenjeni analitiki, oglaševanju ali pa služijo kakšnemu drugemu namenu;
- *kako invazivni so uporabljeni piškotki glede na količino in vrsto podatkov, ki jih uporaba piškotka pomeni*: piškotki, ki ne vsebujejo osebnih podatkov so manj invazivni kot tisti z osebnimi podatki, manj invazivni so tudi piškotki, ki vsebujejo omejeno količino osebnih podatkov;
- *kakšen rok trajanja imajo piškotki, ki jih uporabljate*: sejni piškotki ali trajni piškotki, glede slednjih je pomembno tudi, kako je določen njihov rok trajanja.

Ključno v tem koraku je, da pridobite pravilne in popolne podatke o uporabljenih piškotkih, saj boste le tako lahko v nadaljnjih korakih določili ustrezen in zakonit režim njihove uporabe.

2. Presodite, ali vse piškotke dejansko potrebujete glede na storitev, ki jo ponujate.

Ko imate na voljo vse podatke o uporabljenih piškotkih, za vsakega izmed njih presodite, ali ga dejansko potrebujete in uporabljate glede na storitev, ki jo ponujate. Številne spletne strani na primer uporabljajo analitična orodja, ki beležijo število obiskovalcev in njihovo premikanje po spletni strani, vendar teh podatkov nikoli ne preverjajo in nadalje uporabljajo, zato se zastavlja vprašanje smiselnosti uporabe tovrstnih orodij. Na ta način lahko zmanjšate število piškotkov zgolj na tiste, ki jih glede na realne potrebe vaša spletna stran oziroma vi kot njen upravljavec potrebujete, s tem pa se zmanjša tudi možnost morebitnih kršitev.

3. Preverite, ali lahko zmanjšate invazivnost piškotkov.

Glede preostalih piškotkov, za katere ste ocenili, da jih vaša spletna stran potrebuje, preverite, ali morda lahko zmanjšate njihovo invazivnost, na primer tako, da se piškotki hranijo manj časa.

4. Preverite, ali piškotki, ki jih uporabljate, sodijo med izjeme, za katere ne potrebujete privolitve uporabnikov.

Pri preverjanju, ali gre za piškotke, za katere ZEKom-2 ne zahteva privolitve uporabnika ali naročnika, bodite posebej pozorni na to, da se izjeme vedno tolmačijo ozko, zato mora upravljavec spletne strani v vsakem konkretnem primeru presoditi:

- *glede piškotkov za prenos sporočila*: ali prenos sporočila brez uporabe piškotka tehnično ne bi bil izvedljiv?
- *glede nujnih piškotkov*: ali je naročnik ali uporabnik izrecno zahteval storitev informacijske družbe in je brez piškotka ni mogoče zagotoviti?

Na trgu so na voljo različna orodja, ki na podlagi analize spletnega mesta pripravijo seznam piškotkov, ki jih spletno mesto uporablja, nekatera orodja pa piškotke tudi avtomatično razdelijo v poljubne kategorije, na primer na nujne piškotke, analitične piškotke in oglaševalske piškotke. Kljub temu, da so lahko tovrstna orodja dobrodošla podpora pri izvajanju revizije piškotkov (*cookie audit*), pa delujejo na podlagi relativno omejenih informacij, ki jih običajno razberejo iz vaše spletne strani, medtem ko je treba pri presoji, ali gre za nujne piškotke ali piškotke za prenos sporočila, upoštevati vse okoliščine konkretnega primera. Predvsem naj vas ne zavedejo visokoletne obljube ponudnikov tovrstnih orodij, da lahko z njihovo uporabo le z enim klikom preverite skladnost z zakonodajo. Uporaba tovrstnih pripomočkov vam sicer lahko pomaga pri celoviti presoji ustreznosti piškotkov, ne more pa je nadomestiti. Prav tako ne izključuje odgovornosti upravljavcev spletnih strani, ki takšno orodje uporabijo.

5. Poskrbite za to, da bodo privolitve vaših uporabnikov za uporabo piškotkov ustrezne glede na veljavno zakonodajo.

V praksi obstaja več načinov, na katere lahko upravljavci spletnih strani pridobijo privolitev uporabnikov ali naročnikov, vsi pa morajo ustrezati zahtevam glede prostovoljnosti, specifičnosti, informiranosti in nedvoumnosti izjave volje, ki mora biti izražena z izjavo ali kakšnim drugim jasnim pritrdilnim dejanjem. Pomembno je tudi, da ste kot upravljavec sposobni dokazati, da so pridobljene privolitve veljavne.

Upravljavci spletnih strani največkrat pridobijo privolitve svojih uporabnikov bodisi z uporabo pojavnih oken, pasic in podobnih tehnik ali pa privolitev pridobijo v postopku registracije uporabnika. Prvi način pridobivanja privolitve uporabljajo predvsem spletne strani, ki nimajo vzpostavljenega trajnejšega razmerja z uporabnikom, drugi način pa je v uporabi takrat, ko je med uporabnikom in spletno stranjo

neko trajno razmerje, na primer na podlagi ustvarjenega uporabniškega računa, profila ali registracije uporabnika.

Pojavne pasice ali okna

Uporabnika v pojavnem oknu jasno obvestite o uporabi vseh vrst piškotkov, tudi tistih, ki jih lahko namestite brez njegove privolitve, glede uporabe preostalih pa mu ponudite možnost izbire. Če se uporabnik z uporabo piškotkov strinja, lahko na njegovo napravo namestite tudi ostale piškotke. Strinjanje mora izraziti z jasnim izrazom soglasja, na primer s klikom na gumb »*Strinjam se (z uporabo piškotkov)*«. Če se uporabnik z uporabo piškotkov ne strinja ali ostane pasiven (ne izbere nobene možnosti), lahko na njegovo napravo namestite le nujne piškotke in piškotke za prenos sporočila. Ključno je, da pojavna pasica ali okno uporabniku daje možnost izbire, da sam izbere, ali bo dovolil namestitev piškotkov ali ne. Takšne izbire pa uporabnik nima, če ima na primer na voljo le gumb s katerim izrazi strinjanje, če pasica vsebuje le obvestilo, da z nadaljnjim brskanjem po spletni strani soglaša z namestitvijo piškotkov, pa tudi, če so okenca, s katerimi naj bi uporabnik izrazil privolitev, vnaprej označena. V privolitveno pasico ali drug mehanizem za pridobivanje soglasja zato obvezno namestite gumb »Ne strinjam se« ali uporabniku na drug podoben način omogočite, da zavrne namestitev nenujnih piškotkov na njegovo terminalsko napravo.

Nekatere spletne strani namesto gumba »*Ne strinjam se (z uporabo piškotkov)*« uporabljajo gumb »Sprejmi samo nujne piškotke«. Posledica obeh je enaka: na napravo lahko namestite samo piškotke, za katere vam ni treba pridobiti privolitve, vendar je za uporabnika prijaznejša in predvsem bolj razumljiva uporaba gumba, s katerim uporabnik jasno izrazi nestrinjanje.

V praksi se pogosto pojavljajo pojavne pasice in okna, ki sicer vsebujejo oba gumba, vendar je možnost izbire uporabnika zmanjšana ali celo v celoti onemogočena zaradi zavajajočega oblikovanja. Na odločitve uporabnikov lahko vpliva uporaba različnih velikosti, barv in oblik gumbov (npr. ko je gumb za sprejem piškotkov drugače obarvan, bolj poudarjen, lažje dostopen kot gumb za nestrinjanje). Takšne zavajajoče prakse so problematične predvsem takrat, ko uporabniku dejansko odvzamejo možnost svobodne izbire.

Privolitev v postopku registracije uporabnika

Pridobivanje privolitve je običajno manj zapleteno, kadar ima spletna stran z uporabnikom vzpostavljen trajnejši odnos, ker ima uporabnik na njej ustanovljen uporabniški račun ali profil oziroma je registriran uporabnik te spletne strani. V tovrstnih primerih lahko postopek pridobivanja privolitve enostavno integrirate v proces registracije. Pri tem pa bodite posebej pozorni na to, da se piškotki do

trenutka, ko posameznik izrazi svojo voljo glede namestitve piškotkov, še ne shranjujejo na terminalsko napravo uporabnika.

6. Uporabnike o piškotkih obvestite na enostavno dostopen, jasen in razumljiv način.

Pri zagotavljanju ustreznih informacij uporabnikom morate biti pozorni ne le na vsebino podanega obvestila (*Katere informacije mora upravljavec zagotoviti uporabniku?*), temveč tudi na formalni vidik posredovanja informacij (*Kako so informacije posredovane uporabniku?*), ki vsebuje dva vidika: (1) **dostopnost informacij** ter (2) **jasnost in razumljivost informacij**.

Informacije glede piškotkov, ki jih spletna stran uporablja, morajo biti **enostavno dostopne**. Preden od uporabnika pridobite privolitev, ga morate seznaniti najmanj s tem, da spletna stran uporablja piškotke, katere piškotke uporablja in s kakšnim namenom jih uporablja. Vseh ostalih informacij, ki jih morate v skladu s 13. členom Splošne uredbe o varstvu podatkov zagotoviti uporabniku, vam ni treba navesti že na mestu, kjer pridobivate privolitve uporabnikov, na primer na pojavni pasici ali ob registraciji uporabniškega profila, temveč zadostuje, da na tistem mestu navedete povezavo do podstrani, ki vsebuje vse zahtevane informacije. Šteje se, da je obvestilo enostavno dostopno, če lahko uporabnik do njega dostopa z enim klikom na povezavo. Povezava do popolnih informacij v skladu s 13. členom Splošne uredbe o varstvu podatkov mora biti navedena ne le ob pridobivanju privolitve, dostopna mora biti tudi na primer na dnu vsake podstrani, da lahko uporabnik tudi kadarkoli kasneje enostavno pridobi informacije o okoliščinah obdelave njegovih podatkov.

Poleg enostavne dostopnosti morajo biti informacije za uporabnike podane v **jedrnatih, preglednih in razumljivi obliki** ter v **jasnem in preprostem jeziku**, pri čemer morate upoštevati, kdo so uporabniki vaše spletne strani in obvestilo prilagoditi stopnji razumevanja običajnega uporabnika. Posebno pozornost posvetite zagotavljanju ustreznih informacij otrokom, če je vaša spletna stran namenjena tej ciljni skupini. Pojasnila o obdelavi podatkov, ki so podana v uporabniku nerazumljivem jeziku, bodisi zato, ker ga sploh ne razume ali pa besedilo uporablja pretirano zapleten pravni ali tehnični jezik, niso ustrezna.

7. Na vidno mesto namestite možnost preklica privolitve v uporabo piškotkov.

Uporabnikom morate na vaši spletni strani omogočiti, da na enostaven način prekličejo privolitev v namestitev piškotkov na njihovo napravo. Ker veljavna zakonodaja ne predpisuje načina, na katerega morate zagotoviti to možnost uporabnikom, lahko sami izberete možnost, ki je za vašo spletno stran

najustreznejša. Ključno pa je, da lahko uporabniki privolitve v namestitev piškotkov kadarkoli prekličijo in da to lahko storijo na enako enostaven način, kot so sprva v njihovo namestitev privolili. To lahko zagotovite z jasno označeno povezavo do podstrani, na kateri lahko uporabniki prekličijo privolitev ali tako, da na spletno stran namestite ikono, ki je stalno vidna in omogoča enostaven preklic privolitve.

8. Delovna skupina za piškotke – primeri, ki ne izpolnjujejo zahtev veljavne zakonodaje

Delovna skupina za piškotke (Cookie Banner Task Force) EDPB v svojem poročilu izpostavlja naslednje prakse pri uporabi piškotkov, ki ne izpolnjujejo zahtev veljavne zakonodaje:

1. Mehanizem za pridobivanje privolitve ne vsebuje gumba za zavrnitev piškotkov v prvem koraku.
2. Pred-obkljukana polja v mehanizmi za privolitev.
3. Veljavna privolitev ni mogoča, kadar je možnost za zavrnitev piškotkov predstavljena le v besedilu ali na povezavi, ki ni grafično enako izpostavljena kot gumb za privolitev ali pa se nahaja izven mesta, kjer je mogoče podati privolitev.
4. Veljavna privolitev ni mogoča, kadar je možnost za zavrnitev podana z gumbom, kjer pa je kontrast med barvo gumba in tekstom tako majhen, da je ta možnost težko berljiva.
5. Piškotkov ni mogoče nalagati na pravni podlagi zakonitega interesa iz Splošne uredbe o varstvu podatkov.
6. Piškotki so napačno uvrščeni med nujne.
7. Ni ikone/gumba/povezave za naknadno zavrnitev privolitve.

Podrobnejše informacije

EDPB - Poročilo o delu, ki ga je opravila delovna skupina za piškotke (Cookie Banner Task Force)

https://edpb.europa.eu/system/files/2023-01/edpb_20230118_report_cookie_banner_taskforce_en.pdf

9. Ne pozabite - zagotavljanje skladnosti ni enkratna obveznost upravljavca spletne strani, ampak zahteva neprestano spremljanje in prilagajanje morebitnim pravnim in dejanskim spremembam.

